Nagyvárad, 1905. XI. évfolyam 248. szám. Kedd, október 31.

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:
A kiadóhivatalban átvéve:
Egész évre ... 16 kor.
Negyedévre ... 4 „
Helyben házhoz hordva:
Egész évre ... 20 kor
Negyedévre ... 5 „
Vidékre postán szállítva:
Egész évre ... 24 kor
Negyedévre ... 6 „

TISZÁNTÚL
POLITIKAI NAPILAP

Megjelenik minden nap a hétfő és ünnep utáni napok kivételével
Szerkesztőség és kiadóhivatal: Nagyvárad, Apácza-utcza 2.
A szerkesztőség kéziratok visszaadására vagy megőrzésére nem vállalkozik.
Előfizetések és hirdetések a kiadóhivatalhos intésendők.
Egyes szám ára 8 fillér.

NAGYVÁRAD, október 30.

Az uj idő kezdete.

A magyar nemzet 1867-ben a megalkotott XII-ik törvényczikk által Ausztriának német elemeivel lépett törvényes szövetségre.

A magyar nemzet megkövetelte, hogy az örökös tartományok mint egy egész testület, — alkotmányosan kormányoztassanak.

De mindebből nem az következett, hogy Magyarország feladta alkotmányos jogait, hanem amaz más, hogy az egy és oszthatlan magyar birodalom szövetséges társul vette maga mellé az osztrák örökös tartományokat, hogy mint a' király személye, a dinasztia egysége által összecsatolt két állam-test a véderő, a pénz és küldiplomatia közös volta mellett egy birodalmat alkosson.

Sem az 1867-es alap politikusainak, a magyar alkotmány telkes védőinek, sem a hét képviselőre leolvadt 48-as pártnak nem volt agyában az a gondolat, hogy Magyarország alkotmányos jogait az osztrák birodalom érdekeinek, de legkiválóbban: az ott uralkodó német elemnek feláldozza.

És mégis mit igazol a történet? Azt, hogy az 1867: évi XII. t.-cz. létrejötte után, amikor az előbb német lábra szervezett vasuti, postai egyetemi és akadémiai, közgazdasági viszonyainknak magyar irányban való szervezésével a honvédség alkotmányos irányu felállításával elfoglalva, állami szervezetünk teljes átalakitásán fáradoztunk, az a német elem, mely ma osztráknak neveztetik, az ugynevezett kőzös ügyeket, a hadsereget, a kereskedelmet és küldiplomácziát teljesen magához ragadta, saját eszméivel töltötte meg, tekintet nélkül a birodalom kettős monarchia szerinti alakulására, derüre-borura osztrákositott, magát Boszniát mint kizárólag saját tartományát szervezte és a mikor végre a magyar nemzet nemcsupán alkotmányos jogainak belszervezetével, hanem a közösügyek kettős minőségével is kezdet foglalkozni, a monarchiának épen ama fele, melynek alkotmányos jogait a magyar parlament által 1867. évben hozott XII. t.-cz. biztositja, oda nyilatkozik, hogy az, amit Magyarország törvénybe, alkotmányába beiktatott jogánál fogva visszakövetel, engedmény gyanánt biráltassék el, holott épen Magyarország volt az, aki a monarchia tulsó fele részére alkotmányos jogokat követelt és ezt saját törvényeibe való beiktatás által biztositotta és erre királyi esküt kivánt.

A magyar nemzet tehát, amikor az 1867. évi XII. t.-czikket megalkotta, alkotmányos jogaiból semmit sem adott fel, de sőt biztositotta a maga részére azt, hogy amit azelőtt e monarchia másik államában uralkodó autocratia, egyeduralom, a magyar nemzet befolyása, behatása és ellenőrzése alul elvont, ezentul az ott létesitett alkotmány és a magyar nemzet alkotmánya, behatása, befolyása és ellenőrzése mellett fogja az alkotmányos uralkodó gyakorolni.

A katonai vezérleti és vezényleti nyelvet a magyar nemzet soha fel nem adta, ezt az osztrák elem egyszerüen magához ragadta és mert az alkotmányát féltő magyar nemzet az a része, mely 38 éven á. nálunk a kormányzatot gyakorolta, egyszerüen elnézte a magyar nemzet sérelmére elkövetett visszaélést, ebből nem az következik, hogy az osztrák elem jogot szerzett annak elévitése által, ami meg nem áll, hanem az, hogy a magyar nemzetnek joga van visszakövetel i fel nem adott, elévülés alá nem eső jogait.

Az alkotmányosnak épen nem mondható uj kormány engedmény gyanánt mutatja fel előttünk azt, hogy:

a tisztképző intézetekben a tantárgyak nagy részére a magyar nyelvnek kizárólagos alkalmazása előadási és vizsgálati nyelvül fog engedményképen megadatni.

Mi ezt engendménynek nem tekinthetjük!

Továbbá engedménynek tekinti az uj kormány azt, hogy az ingyenes népoktatás révén a közeljövőben beáll az az állapot, hogy a hadsereg magyar részében az oktatás és a kiképzés nyelve magyar lesz.

Az, amit az kormány ebben mond, egyenes megtagadása a magyar állam-

„TISZÁNTÚL“ TÁRCZÁJA.

A mennybolt.

Irta: **H. Lavedan.**

Mikor az emberiségnek az a szerencsébb része, mely a nyarat a városokon kivül töltheti, a fürdőzésből visszatérvén, elmeséli az élvezeteket amikben a nyáron részesült: a legfőbbet rendesen kifelejti t. i. azt, hogy gyönyörködhetett a mennyboltban.

Városban az eget bizony nem lehet látni. Ugyan ki látja? Csak nagyon kevesen. De hát a szine? A változásai? Arra már igazán senki sem vet ügyet. Lejátszódhatnak rajta a legrendkivülibb jelenségek: a járókelők háromnegyedrésze nem veszi észre. A városlakó csak a lába alá néz.

Nappal a házak fogják el, egészben vagy részben. Ha az árokforma szük utczákban netalán eszébe jut valakinek fölemelni a fejét, csak egy keskeny szürke sávot lát, mely piszkos a füsttől és homályos a portól.

Ha meg leszáll az éj, ekkor ez rejti el az eget. Mióta a villamosságot használja az emberiség világitásra, azóta a holdnak nincs becsülete. A csilagokkal pedig ugyan ki törődik manap?

Tedig hát az égbolt a legváltozatosabb és legcsodálosabb látványosság, ami az embernek adatott. Ez már maga elég arra, hogy legyen miért élnie és örülnie az életnek.

*

A mennybolt valóságos festmény, kép katexochén. Megvan rajta minden: a rónák szelid térei és az óczeánok háborgása, persze kicsinyben; mert minden kiterjedés és minden mélység elvész méreteinek örvényében. Vannak rajta hegységek, folyók, tüzhányók és erdők. Csapatok és hadseregek mozognak rajt' örökösen. Az Árny és Fény végehoszatlan seregei keringnek rajta villogó és sötétlő csatákban, a Tüz drámái játszódnak le rajta és forognak égő palotákat mutató diszletei közt. Sikjain a szél tágas szinteret talál, amelyeken északi lovasságát és nyeritő orkánjait kergeti, Ugyane magasságokban száguldoz az orkán és otthonosan érzi magát ott. Akár midőn nekiereszti erőinek kataraktáit, akár midőn kiüriti jégesős zsákjait: ezeken a téreken ő királya és korlátlan uralkodója rettenetes elemeinek; lehel és dul-ful, amint neki tetszik; teret foglal, hogy kényére szórhassa villámait, melyek átdöfik a felhők pikkelyes keblét, miként Szent Mihály lándzsája. Aztán, van-e boltozat visszhangban gazdagabb, mint az égbolt, mely százszorosan veri vissza a morgásokat, melyeket száguldva hangoztat a' felhőkön át dörgésének szekere?!

De vannak az égboltnak kevésbé komor ünnepei is. Pirkadatkor kapja első fényét, midőn reggelenkint üdvözli őt a nap, dicsőségesen és pajzánul, mint egy aranykakas; este pedig visszhangzik az alkonyatnak harsona- és czimbalomkonczertjétől.

Mit mondjunk a felhők tündérjátékairól? Ezernyi-ezer változatairól? Néha mindenféle fajta füstöt utánoznak: harcz, tüzvész, fáklya, máglya, kohó, hajó, vasut füstjét; majd az ágyulövés fehér gomolyagját, gömbölyüen, mint az

Minden verseny kizárva. Szőnye gáruházamban,
mely látványosság számba megy mindennemü futó, ebédlő és salonszőnyegek, u. m. smyrna, argamau, astmister, tapesteri-, velvet, hollandi, manilla, kiderminster, cocus minőségek a költözködési idény alkalmából kedvezményes árak mellett beszerezhetők. — Trieszti linoleum (bőr vásznak) gyári raktára. — Piukafői és gácsi pokróczok legolcsóbban.

CZILLÉR IMRE
nagyáruháza, Olaszi, Fő-utcza, Fiók üzlet Szt. László-tér.
Telefon: 232. Telefon: 232.

nak és e minőségben fentálló állami jognak.

A magyar egy és oszthatlan hivatalos nyelve: magyar; — hadserege nyelvének az állam hivatalos nyelvének kell lennie, — ettől a követeléstől sem a nemzet, sem a 67-es alap védői el nem térhetnek.

Épen gróf Tisza István is az ő miniszterelnöksége idejében abban hibázott, hogy a magyar nyelvet az ő csekély minőségében mint engedményt mutatta be a nemzet előtt, holott 1868-ik évben msgalkotott népnevelési törvény tanitása óta abban a tudatban nőtt fel magyar nemzet, hogy a fentálló jog mellett engedményre szükség nincsen.

Ezredéves jogainkat bitorlják a monarchia másik államában élő osztrák urak és mivel ez nekik vagyon, amelytől megválni nem akarnak, a magyar nemzet követeli, hogy ősi jogaiba helyezze vissza őt nem az uj kormány, hanem a nemzet felkent, apostoli királya. *Sinopeus.*

A magyarcsékei beszámoló.

Dési Géza, mint jeleztük, vasárnap beszámolót tartott Magyarcsékén választói előtt. A beszámolót, amely a vendéglő nagytermében folyt le, hir szerint mintegy százhuszan hallgatták végig, köztük sok jegyző és biró. Dési a kormány programmját fejtegette. Azután összetartásról, felekezeti, nemzetiségi békéről beszélt. Ezután a pártelnök: *Korda* Andor megköszönte a képviselőnek a felvilágositást és utmutatást, a melyen haladva a kerület polgársága hozzájárulhat a nemzet hatalmának, gyarapodásának és mivelődésének felvirágoztatásához. Ezuttal felolvassa a miniszterelnökhöz intézett üdvözlősürgöny szavait, amelyeknek a miniszterelnök, aki bizonyára megörült neki, mert ez az első üdvözlet, melyet az uj kormány kapott. Beszámoló után bankett volt, midőn *Darvas* Imre dobresti gyárigazgató üdvözölte a képviselőt. A nép nevében egy belényes-ujlaki közrendü magyar polgár közvetlen meleg szavakban kérte a képviselőt, hogy figyelmét különösen Biharmegye déli részén a még kezdetleges állapotban levő népiskolai oktatásra terjeszsze ki. — A keresetlen, szivből jövő szevak oly hatással voltak a társaságra, hogy mintegy varázsütésre egyszerre magyarok és románok a himnuszt kezdték énekelni. — Egyéb baj nem történt.

—

Bánffy Szegeden.

Bánffy Dezső báró az uj-párt vezére, vasárnap délután tartotta meg beszámolóját Szegeden, a választópolgárság nagy érdeklődése mellett, több ujpárti képviselő társaságában. Hosszu beszéde folyamán szembeállitotta a kormányprogrammot az ujpárt programmjával.

A mit a kormány programmjában igér, csak elenyésző csekély hányada annak, ami a gazdasági, szociálpolitikai és nemzeti követelésekből az ujpárt programmjában foglaltatik. A miniszterelnök programmja egyáltalán nem szól a magyar állam sztverénitásának érvényesüléséről, nem beszél arról, hogy a külképviseletben és a külkereskedelmi intézményekben a teljes paritás az 1867. XII. t.-cz. alapján biztositassék és nem gondolnak arra, hogy a véderő magyar részében a nemzetjelleg kifejezésre jusson. A kormány programmja tartományi jellegüvé sülyeszti alkotmányunkat. A sok anyagi erő, amit felkinálnak, legfölebb csak az egyesek javára szolgál, de rovására az állam egyetemények. A kormány igyekezett összhangot létesiteni a nemzet és a korona között, hanem csak előkészitette azt az álláspontot, amely szeptember 23-án jutott kifejezésre. Ami a katonai kérdés vitatásának időszerüségét illeti, e jogról lemondanunk nem szabad.

A beszéd ezután a kormányprogramm többi pontját bonczolgatta.

Városi közügyek.

—

A pénz- és jogügyi bizottságok ülése.

A jog- és pénzügyi szakbizottságok tegnap délután tartott együttes ülésében egész sereg fontos városi közügyet intézett el.

Legtöbb dolgot adott a bizottságoknak a városi számvevői hivatal személyzeti kérdése. Végre is sikerült a kérdésre kellő megoldást találni. A főszámvevő is megkapja a kért munkaerőt s az adóügyi tanácsos is meg lesz elégedve.

A szakbizottságok együttes ülésének lefolyása a következő volt:

Bordé Ferencz főjegyző elnöklete alatt Lukács Ödön tanácsnok, Mezey Mihály, Ragány János főszámvevő, Mihelfy Adolf, Gerő Armin főkapitány, Mihelfy Lajos, Fleischakker Gyula, Beczkay Lajos, dr Adorján Armin, dr Moskovits József, Dus László v. főügyész, dr Kurländer Ede, dr Hoványi Géza, Juricskay Barna jegyző.

A számvevői hivatal személyzete.

Első sorban a számvevőség munkakörének átvizsgálására kiküldött kizottság javaslatát tárgyalták. A bizottság javasolja, hogy a kért két alszámvevői állás rendszeresitése helyett Kelemensz Péter számtisztet oszszák be a számvevőséghez; Budaházi Kálmán tb. számtiszt választassék meg s szintén osztassék be a számvevőséghez, végül Bige Béla alszámvevő az év egy részére a számvevőséghez rendeltessék.

Lukács Ödön előadó ismerteti bőven a javaslatot. Kifogásolja, hogy a bizottság két számtisztet akar az adóhivataltól elvenni, anélkül, hogy őt, mint az adóhivatal vezetőjét e tekintetben megkérdezte volna. Ö már 24-el leszállitotta az adóhivatal személyzetének létszámát s most kevesebb a személyzete, mint a többi városoknál. Elfogadja, hogy Kelemensz Pétert és Budaházy Kálmánt elvegyék az adóhivataltól, de ne számtiszteknek nevezék ki őket, mert ez által az adóhivataloknál lesz kevesebb a számtisztek száma, pedig ezekre szükség van. Bige Béla áthelyezésének időpontját pedig az adóügyi tanácsnok határozza meg.

Dr *Moskovits* József nem megy bele semmiféle létszám emelésbe most, amikor a tisztviselők fizetésrendezése van szőnyegen. Kivánja, hogy a szervezeti szabályzat átdolgozására kiküldött bizottság mielőbb készitse el már évek óta huzódó munkáját.

Ragány János hangsulyozza, hogy a számvevőség személyzetének klegészitése szükséges, mert sok a munka. Felelős és kinevezett tisztviselők állithatók csak a számvevőséghez, mert az egész tisztikart ellenőrzi. Leszállitja követelését s kéri, hogy két számgyakornokot adjanak a számvevőségnek, a kiket a főispán nevezzen ki.

Dr *Adorján* Emil ellenzi a főszámvevő javaslatát s nem látja be, miért kell a számvevőségnél az összes személyzetnek felelős, kinevezett tisztviselőnek lenni. Számgyakornoknak

---

ágyugolyó; majd az a kékes csavarodó füstöt, mely hajnali szürkületkor száll föl a szalmaföldek alól s mely a szalmakunyhók tömjénfüstje. Máskor kolosszális oszlopokat épitenek, melyeket hirtelen derékon tör Sámson árnyéka, mint a poharat; kathedrálisokat emelnek, melyek amily nagynehezen épülnek, olyan csöndesen omlanak össze; vagy alpesi és pyrenei hegylánczokat alkotnak, melyeknek szem nem látja be a végét s melyek csipukfüstté omolnak; pillanatnyi Hymaláyákat, melyek egy percz alatt emelkednek föl opáltavak fölött.

Azután jönnek egymás nyomában kiséretek és ostromok, felvitorlázott hajóhadak, körmenetek és harczjátékok, mesebeli állatok és pihenő istennők. Egész sorozata a nagyszerüségeknek. Egymásután, fáradhatatlanul, szeszélyeikben csodaszerüek és szellemesen finomak: a szárnyas Pegazus, a bolygó zsidó köpönyegje, Henrik király tollbokrétája, Mózes szakálla, a kerub ivezetes szárnya . . . Néha lengnek és lobognak, mint valami megtépett gigászi zászló.

Könnyen hozzájuthat ezeknek a látásához akárki. Csak ne a földet nézze mindig.

*

Ott láthatjak az égbolton földünk nevezetes tájait is. Anélkül, hogy helyünkből kimozdulnánk, szemünkkel és gondolatunk szárnyain földkörüli utat tehetünk rajta, s a legszebb utazásokban lehet részünk. Az igazi Napkelet ott van az ég kékjében és a pólusok ott láthatók a holdban. Itália leggazdagabb muzeumai, Spanyolország legbüszkébb palotái, a Pyramisok, a Niagarák, az Alhambrák nem ott láthatók, ahol azokat közönségesen gondolják. A Tejut a legrövidebb ut a Szentföldre és a horizon fölött jobban, mint másutt, igazolódik be, hogy minden ut Rómába vezet.

Bizonyos pillanatokban az elpusztult birodalmak és az eltünt országok, Ys városai, a Ninivék, a Babylonok, Salamon templomai feltámadnak hamvaikból s ott a magasban ujra Felépülnek, mert az égbolt kétségkivül az az eliseumi berek, ahol bolyonganak a sziklák fantómjai, diadalivek, mólók, akvaduktok, oszlopcsarnokok és utak, mintha szükségszerü végzett volna az, hogy valami titokzatos megaláztatás törvénye szerint mindaz, aki erősnek és szilárdnak, elpusztulhatatlan czementből valónak hitte magát, megbünhődjék kevélységeért és később, porrá válta után, arra legyen itélve, hogy lebegjen és bolyongjon a legengébb fuvalomra, mint gőz-Capitolium és köd-Kolosszeum . . .

Volney az égboltról másolta hires »Romok« czimü képét.

A pásztorok és matrózok mindenkor az égboltról olvastak. Ö ihleti a költőket, megzavarja a skeptikusokat, vigasztalja a számüzötteket, akiknek csak szemüket kell fölemelniök, hogy viszontlássák hazájuk tájait Az égbolt mindnyájunkhak szülőföldje.

Heraldikailag is szép képeket nyujt. Madarak seregei röpülnek végig azur mezején, és szint ád a levelek zöldjének. Ö adja meg értékét és jelentőségét a függőleges dolgoknak, minők a fa, a torong, az árbócz, a vizsugár, melyek rajta még merészebben nyulnak fölfelé. Kedves barátja a szélmalmoknak és természetes, diadémja a Parthenonoknak. — Még a börtönök ablakrostélyain át is árasztja édességét. A fogoly, aki látja az égnek egy darabkáját, nincs egészen elzárva; ha egy csillagot lát visszatükröződni korsója vizében, abból már egy kis reménységet merit.

És estenden, mikor kigyujtja csillárjait, gyertyáit, lámpáit és égő lángrózsáit, mily mélységes gondolatokra és gyönyörüséges borzalomra ragadja a szédületében tántorgó képzeletét?! — Micsodák is azok a csillagok? Félig kész vagy félig elpusztult világok? Fogadalmi emlékek? Fölaggatott araszivek, melyek csak az Éjnek fagyos csókjától gyulnak föl? A légi óczeánok térképén elszórt világitótornyok? Vagy talán ezek a fénypontok csak visszfényei az emberi szemeknek, ezeknek, melyek annyi idő óta riadtan szegeződnek az áthatatlan kupolára? Vagy talán, mint a költészet meséli, kialudt szemek, bünhődő lelkek, arany szemcsék, fáklyák, könnyek, liliomok. Vénusz feje, Judás harmincz pénzének megsokszorozódásai? . . .

Mindegy. Mi szeretjük ezeket a távoli, tündöklő és halvány, mintegy élő, tüzeket és

sok az évi 2000 korona, mikor a magasabb képzettségü joggyakornokok évi 1200 koronát kapnak csak. A bizottság javaslalát fogadja el az előadó pótlásával.

Mihelfy Adolf szerint nincs lényeges ellentét, csak a forma más. Oldják ugy meg a kérdést, hogy a számvevőségnél alkalmazott két számtisztet ne válaszszák, hanem a főispán nevezze ki.

Az együttes bizottság az előadói javaslatot fogadta el, az adóügyi tanácsos pótlásával s javasolja, miszerint a szervezeti szabályzat akként módosittassék, hogy a számvevőséghez beosztandó számtiszti állások a főispán által kinevezés utján töltessenek be.

A »néphivatal« segélyezése.

Dr *Ágoston* Péter jogtanár beterjesztette a tervbe vett néphivatal szervezeti szabályait s a várostól a hivatal fentartásához segélyt kér. A szabályok szerint a hivatal ingyen szolgálna jogi- és közigazgatási kérdésekben tanácscsal.

Lukács Ödön előadó pártolja a kérelmet s javasolja, hogy egy évre 200 korona segély megszavazását véleményezze az együttes szakbizottság.

Dr *Kurländer* Ede kevésnek tartja a 200 koronát. Lépjenek érintkezésbe a tervezőkkel, hogy miként akarják a dolgot keresztülvinni s ha megfelelő felvilágositást kapnak, nagyobb összeget is hajlandó megszavazni. Most ne határozzanak.

Lukács előadó megjegyzi, hogy még ingyen helyiség és fütés iránti kérelem is van e tárgyban a tanács előtt.

Dus László különösnek tartaná, hogy nem ismert czélra adjanak bárminő összeget. Ki tudja, hogy sok vagy kevés-e az összeg. Elfogadja ezért a Kurländer javaslatát.

Mezey Mihály más város ilyen intézményét ismeri. A temesvári jól bevált, ő is érintkezett vele több izben. A férfiakon áll, akik vezetik; lehet nagyon jó és lehet káros. Itt is vagy jó lesz, vagy elalszik. Ugy tudja, hogy 300 korona segélyre számitanak. Ezt az összeget ideiglenesen szavazzák meg.

Ideiglenesen a jövő évre 300 korona megszavazását javasolja a bizottság.

A Csesztivó-alap pénze.

A Csesztivó-alap kezelő bizottsága javasolta, hogy az alap készpénz vagyona ingatlanokra kikölcsönöztessék. Erre nézve kér véleményt a tanács.

Előadó véleményezi, hogy a szakbizottság elvileg fogadja el a javaslatot.

Dr *Hoványi* Géza elfogadja a javaslatot, mig dr *Kurlädder* Edé nem helyesli, hogy ezen alap évi 21.000 korona kamatát ily módon gyümölcsöztessék. Az eddigi eljárás tartassék fenn.

Mihelfy Adolf napirendretérést javasolja.

Ragány János rámutat, hogy tőkekamat adót is kellene fizetni s igy alig lehetne több bevételre számitani kikölcsönzés esetén.

Beczkay Lajos int a Csesztivó-bizottság tagja kifejti, hogy csak az vezette a bizottságot ezen javaslat megtételére, mert több bevételt akartak elérni, hogy minél több szegényt tarthassanak el.

Mezey Mihály szintén ellenzi a javaslatot, de azért köszönetet mond az alapot kezelő bizottságnak buzgó törekvéseért. Csodálkozik, hogy a város semmivel sem segiti ezen nagyfontosságu intézményt. Gondolkozni kellene arról, hogy mint más ilyen jótékony intézményt ezt is segitse a város.

Az alapot kezelő bizottság javaslata felett napirendre térést véleményeztek.

Iparpártolás.

A nagyváradi »Hazai folyékony szénsavgyár« 10 évi városi adómentességet és közvetvámmentességet kér.

Előadó javasolja, hogy kérjék fel a kereskedelmi és iparkamarát, miszerint adjon véleményt a gyár életképességéről.

Dr *Moskovits* József, *Mihelfy* Adolf, *Lukács* Ödön, dr *Adorján* Emil, *Ragány* János és *Gerő* Ármin hozzászólása után elhatározták, hogy a gyár üzemére vonatkozólag felvilágositó adatokat kérnek az I, foku iparhatóságtól.

Fizctésjavitás iránti kérelem.

Urbanovszky Adolf és Hegedüs Lajos I. oszt. irodatisztek fizetésök felemelését kérték. A kérelem teljesitését nem véleményezik, tekintettel a küszöbön levő fizetésrendezésre.

Szüts Dezső kegydija.

Szüts Dezső nyug. aljegyző kegydijat kért a várostól.

Lukács Ödön évi kétszáz koronát javasol.

Beczkay Lajos ellene van a kegydijnak.

Dr *Adorján* Emil javasolja, hogy méltányossági szempontból, pl. két évre évi 360 korona adassék.

Az évi 360 korona kegydij megadását, egyelőre egy évre véleményezi a szakbizottság.

Jutalmat kértek.

Jelinek Géza és *Kelemensz* Péter jutalomért folyamodtak, azért, mivel előbbi a főpénztárnoki, utóbbi a pénztárt ellenőri teendőket hosszu ideig végezték.

Bordé Ferencz elismeréssel szól a két tisztviselő müködéséről.

Beczkay Lajos ellenzi a kért jutalom megadását.

Mihelfy Adol, a rendkivüli munkáért hajlandó jutalmat adni. Biztak abban, hogy megválasztják őket s ettől elestek.

Dr *Adorján* Emil azért nem szavazza meg a kért jutalmat, mert nem akar praeczedenst alkotni.

Ragány János már csak azért sem zárkózna el a kért jutalom megadásától, mert nagy felelősséget vállalt a két tisztviselő a helyettesitéssel s megtakaritást eszközöltek a városnak.

Dr *Kurländer* Ede megszavazná a jutalmat, ha az iránt a tanács tenne előterjesztést. Most nem adja, mert kérték.

Dr *Hoványi* Géza a kérelmet nem pártolja, mert nem akar praeczedenst alkotni; de lényegileg pártolja a kérést. A tanács tegyen javaslatot egy összegre nézve. Ez igazságos.

Mezey Mihály hasonló nézetben van.

Az ujabb kölcsön.

A város részére szükséges ujabb 500,000 korona kölcsönre a Pesti Hazai Első Takarékpénztár azon ajánlatot tette, hogy hajlandó az összeget 0·95½%-os árfolyam leszámolás mellett 65 évi törlesztésre pedig 4·62%, — 50 évi törlesztésre pedig 4·90% annuitással, s 4% stornó-dij kikötésével.

Mivel a kölcsön felvétele sürgős, bár kedvezőtlen az ajánlat, elvileg a kölcsönnek 65 éves törlesztés mellett leendő felvételét javasolja az együttes szakbizottság.

---

még a hihetetlenség sem engedné meg, hogy lefujjuk őket onnan. Végre is, mikor az égen nincsenek csillagok, az a hármas érczből való árny, melylyel eltakarja, mintha jobban elakarná rejteni, a mi nyomoruságainkat és tobzódásainkat, még mindig nyujt valami kegyest és oltalmat adót. Az ős homály mélyéből előjön az öreg Noé, s ráteriti köpenyét alvó fiaira . . ,

Ez minden? Nem. Az égbolt erkölcsi szerepet is játszik az élet folyamának minden mozzanatáról. A csecsemő, mely nevetve gagyogja gondolatait, az anya a ki sir, a müvész, akinek nincs eszméje, a szegény, a gazdag, a kevély hóditó, mind, mind, akár öröm dagasztja, akár aggodalom szoritja keblüket, őt kérdi, őt hivja tanubizonyságul. Romeó az égboltot keresi és találja meg Juliája szemében.

Valahányszor egy nemes, hatalmas és tiszta érzelem fog el bennünket, az akarktunk ellenére is azonnal az ég szemléletére ragad bennünket. Nincs oly gondolat, mely nem késztetne minket e fölemelkedésre. Józan és természetfölötti büszkeség pillanatai azok, melyekben »könnyebbek vagyunk, mint a lég«. Minél magasabbra tekintünk tehát, annál magasabbra érezzük magunkat emelkedni, bár mozdulatlanul maradunk, mert az ember nem arról a magaslairól uralkodik, amelyen van, hanem arról, amelyen látják. Ha szemünket felemeljük, az azonnal magával ragadja szellemünket és szivünket, s megadja a sursum jelzést.

Forditotta: *Kertész Kálmán.*

UJDONSÁGOK.

TÁJÉKOZTATÓ.

Okt. 31. Weston Willy Wágner-estéje, a Kereskedelmi Csarnokban.

November 12. A jogakadémia ifjuságának matinéja d. e. 11 órakor a főgimnázium disztermében.

Napról-napra.

Püspök Pázmány-katonái között.

A katholikus irók és hirlapirók *Országos Pázmány-Egylete*, mint fővárosi telefontudósitónk jelenti, este 6 órakor *Margalits* Ede dr egyetemi tanár elnöklete mellett választmányi ülést tartott, melyen a választmányi tagok sorában *Prohászka* Ottokár az uj *székesfejérvári püspök* is megjelent. Az ülés mindenekelőtt az elhunyt egyesületi tagokról emlékezett meg. Majd az uj alapitótagok bejelentése következett. *Kiss* János prelátus egyetemi tanár ezüstmiséje emlékére volt tanitványai ajándék helyett az egyesület alapitótagsági diját gyüjtötték össze. Fölvettek az ülés folyamán 9 rendes, 8 uj pártoló tagot. *Cziklay* Lajos alelnök a védőiroda müködéséről, valamint a készülő *almanachról* tett jelentést. *Sziklay* János főtitkár azt a tervet vetette föl, hogy az egyesület müvészi kivitelü oltárképek és szobrok beszerzését diitalanul közvetitse.

Erre nézve a vála-ztmány albizottságot küldött ki. A választmányi ülés után segélyek kiutalása következett.

Este fél 8 órakor tartották meg az évente szokásos Pázmány-lakomát a Budapesti Kath. Kör ebédlőtermében. Tudvalevő, hogy az egyesület minden év őszén Pázmány Péter emlékére szokta rendezni ezt a lakomát, amelyen emlékbeszéd hangzik el a *Párvy* Sándor szepesi püspök ajándékozta Pázmányserleggel. A lakomán az egyesület tagjai közől sokan vettek rész. Igy: Prohászka Ottokár, Margalits, Cziklay, Sziklay, Auer István, Nagyiványi-Fekete Gyula, Andor György, Krywald Ottó, Tóvári-Pelikán Krizsó, Prónai Antal, Keményffy Kálmán Dániel, Kohl Ferencz, Valnicsek Béla, Gerely József, Gallovich Jenő dr, Filó Károly, Petrovich Emil, Demény Dezső, János Péter, Tury Gyula, Saly Dezső törvényszéki biró, Áldássy Antal egyetemi tanár, Markos Gyula, Huszár Károly, Vértessy Károly, Marczinka Imre, Tarczai György, Réthy László és mások. Az ünnepi beszédet az idén Prohászka Ottokár székesfejérvári püspök mondotta:

— Pázmány Péter ugymond, most is érvényesülő hatalom. Ö a mienk, a magyar kulturáé, a magyar katholiczizmusé, a Pázmány-egyleté. Ez az egylet adta kezébe a serleget az idei alkalommal, hogy ezt a nagy szellemet közénk felidézze. Pázmány géniusza egy világon dolgozik. Mikor ő beszél, beszédében a kalapács, a pőröly mühelyi zaja hallatszik. A sasok magánosan élnek, magasan röpülnek és karmaik vannak. Ez a sas is magánosan élt, sokaktól meg nem értve, magasan röpült, széles látókörrel, kiterjedt világnézettel, politikai áttekintéssel birt, karmai is voltak, érvényesült

és hatalma lett. Bevilágit e hatalmas alak háromszáz éves multból a mai pozitiv világba, amely a lelket megtagadja.

Pázmány tanitása a hit, bizalom evangeliuma. Manap uj eszmék járnak, ezeknek organuma a sajtó és ezt a sajtót megteremteni és irányitani: a Pázmány-egylet föladata. Kivánja, hogy az Országos Pázmány Egylet, ennek a hazajáró nagy szellemnek nyomdokait követve nagy czéljához méltóan virágozzék és éljen.

A szépen szárnyaló beszéd után sok pohárköszöntő hangzott el, főként az uj püspököt éltetve.

—

* **Az ujvárosi róm. kath. temető megáldása.** A Rulikovszky-uton levő központi temetőnek a római katholikusok temetkezéseül szolgáló részét, valamint a temetőrészbe felállitott diszes keresztet, mint előre jeleztük, vasárnap délelőtt áldotta meg az egyház. Délelőtt 9 órakor a Szent László plébániatemplomban *Fetser* Antal provikárius, apátkanonok nagymisét pontifikált segédlettel, dr *Lestyán* Endre káplán pedig szent beszédet mondott. A templomból féltizenegy tájban megindult a körmenet a temetőbe *Fetser* Antal provikárius vezetése alatt. A körmenetben nagyszámmal vettek részt a hivek templomi zászlók alatt. Elől az ujvárosi zárda óvónőképző intézeti növendékei mentek, a Mindenszentek litániáját énekelve, végül a papság s hivek. A temetőben a körmenet a szent keresztnél állapodott meg. *Fetser* provikárius, dr *Vucskics* Gyula, *Mellau* István, dr *Lestyán* Endre, *Szabó* Ferencz és *Serly* Viktor segédletével elvégezte a kereszt megáldás szertartásait, majd a temető utjain végighaladt, szentelt vizet hintve a róm. kath. temető határán végig. Ennek végeztével a papság visszatért a kereszthez s itt *Fetser* Antal gyönyörü, lelket meginditó beszédet mondott a szent kereszt, mint a feltámadás jelvényének s a temetőnek jelentőségéről. A kegyeletes vallási aktus jóval tizenkét óra után ért véget s a jelenlevők ismét körmenetben jöttek be a templomba, hol áldás fejezte be a megható szertartást.

* **Felebbezés a miniszter előtt.** Nagyvárad város szeptemberi közgyülése, a tanács előterjesztésére 31,200 koaona póthitelt szavazott meg, a költségvetés egyes tételeinél előállott többkiadások fedezésére. A közgyülés ezen határozatát dr *Adorján* Emil törvhat. tag megfelebbezte s kifogásolta a folytonos hiteltullépést és azt, hogy a tanács a meg nem jelölt rovatok megtakaritásából akarja fedezni. A belügyminiszter ugy látszik, a felebbezést nagyon szigoru vizsgálat alá vette, mert most több irányban felvilágositó adatokat kér a várostól.

* **Megrohanták az üzletet.** Lapunk vasárnapi számában egy hirdetés jelent meg a Reichard áruháztól, amelyet a helybeli csizmagyár munkásai zokon vettek. Ebből aztán csinos kis botrány keletkezett, amelyre nézve a rendőri sajtóiroda a következő jelentést adta ki: Moskovits Farkas czipőgyáros a mult napokban a helyi lapok utján fölhivást intézett a közönséghez, figyelmeztetve, hogy egyes helybeli kereskedők idegen gyártmányu czipőket az ő czége alatt hoznak forgalomba. E felhivásra Reichard fő-utczai áruház tulajdonos egyes nagyváradi lapokban egy nyilatkozattal felel, amelyben kijelenti, hogy ő czipőit nem a Moskovits-gyárból, hanem részint elsőrangu budapesti, részint pedig egy csikágói czipőgyárból szerzi be. Ezt a hirlapi nyilatkozatot a Moskovits-gyár személyzete sértőnek találta és erre tegnap délben mintegy 30 segéd és tanoncz berohant Reichard üzletébe és ott Reichardot inzultálva, az árukat leköpködték és széjjelhányták. Becsei rendőrőrmester többedmagával az erőszakoskodó czipészsegédeket az üzletből kiszoritotta és aztán szétoszlata. A rendőrség az illető munkásszemélyzet ellen magánosok elleni erőszak miatt az eljárást folyamatba tette.

* **Igazságügyi kinevezések.** A hivatalos lap legujabb száma hozza a nagyváradi kir. ügyészségnél *Vámossy* Mihály alügyésznek törvényszéki biróvá történt előléptetésével megüresedett alügyészi állás betöltését. Az igazságügyminszter *Görömbey* István aradi aljárásbirót nevezte ki nagyváradi alügyészszé. Görömbey évek előtt mint törvényszéki aljegyző müködött Nagyváradon. Helyébe Aradra aljárásbiróvá az igazságügyminiszter dr *Vary* Albert nagyváradi törvényszéki jegyzőt nevezte ki, a ki e minőségben mint vizsgálóbiró helyettesi teendőket is végzett.

* **Lobkowitz nyugdijban.** Hetek óta rebesgették már a fővárosban, hogy Lobkowitz herczeg, a budapesti hadtestparancsnok nyugdijba megy. A nyugalmaztatást a politikai eseményekkel hozták kapcsolatba. Ezzel szemben kormánykörökből határozottan megczáfolják azt, mintha Lobkowitz nyugdijaztatása bármiféle politikai eseménynyel volna összefüggésben s kizárólag egészségügyi okokra vezették azt vissza. A nyugalmazást elrendelő királyi kézirat: mely tegnap jelent meg igen meleg hangon szól Lobkowitz érdeméről s a katonai érdemkeresztjéhez gyémántokat adományozott bucsuzásul neki a király.

* **Véres verekedés.** Erős politikai vitatkozást rendeztek tegnap a nagypiacztéren *Szekeres* Mihály és *Marozsán* János munkások. Az egyik is, a másik is tul akarta egymást liczitálni a politikai tudományaival. A kiabálás végén kisült, hogy mind a két atyafi főispán akar lenni, és pedig mind a ketten egy helyen. Mivel megegyezésre nem tudtak jönni, Marozsán bizva erejében, Szekeres főispán ellentársát nyakon legyintette, mire erős verekedés fejlődött ki a két vetélytárs között, minekutánna elég véresnek tartották egymás ábrázatát és a közönség is megelégelte a látványosságot s a főispáni vetélytársakat szétválasztotta.

* **Az idei szüret eredménye.** *Márkus* János hegybiró most terjesztette be a városi tanácshoz, a nagyváradi szőlőtermés, illetve szüret eredményét. A nagyváradi hegyen 1090 hold terület van beültetve, ebből még nem terem 118 hold. Must termet 10,006 hektoliter s ebből lett közönséges fehér bor 8826 hektoliter, közönséges vörös bor 180 hektoliter. Eladtak 7600 kiló borszőlőt, 140,200 kiló csemege szőlőt, összesen 147800 kilogrammot. A jég 60 hold területet vert el. A bor minősége kielégitő, jó, középes, a mennyiség azonban ki nem elégitő volt, amit a junius-szeptemberi szárazság és forróság idézett elő.

* **Ünnepi szünet.** A Polgári takarék és segélyszövetkezet befizetése holnap, azaz szerdén délelőtt ünnep miatt 9—11-ig teljesitendő.

* **Halálozás.** Részvéttel értesülünk hogy *Medzihradszky* Margit e hó 24-én huszonhatéves korában Nagybáródon elhunyt. Az elhunyt uri leányt özvegy édes anyja s előkelő nagykiterjedésü család gyászolja. Temetése ma, kedden délelőtt 10 órakor lesz Nagybáródon a rémai katholikus vallás szertartása szerint.

* **Tolvaj munkás.** Tegnap délután a Rothbarth-féle pálinkamérés előtt *Kikin* Jakabné az alkohol tulságos élvezetétől hirtelen meghalt és amint ott feküdt a kövezeten *Sanyó* Mihály szentjánosi munkás, azt hivén, hogy az asszony alszik, annak zsebeit kikutatta és a meghalt asszony pénzét, mintegy 75 krajczárt eltulajdonitott. A posztoló rendőr észrevette a tolvaj müködését és bekisérte a rendőrségre, a holt asszonyt pedig a halottas kamarába szállitották.

* **Kossuth beteg.** *Kossuth* Ferencz a vezérlő-bizottság holnapi ülésében nem vehet részt. Kossuthnak erős czuzos bántalmai vannak, melyek ágyhoz kötik. Allapota azonban nem aggasztó. Csak a változott időjárás okozta a a régi bántalmak felujulását és remélhetőleg egy-két nap alatt a vezér ismét talpon lesz.

* **Elgázolt gyermek.** A tegnapi hétfői vásár meglehetős forgalmas volt, a bérkocsisok is kerestek szépen; egyik konflis szép keresete fölötti örömében alaposan beszeszelt és igy nehéz lejjel, megnem engedett gyorsasággal hajtott végig a népes kispiaczon és ott egy falusi gyermeket elgázolt. A konflist a rendőrség lezárta.

* **Öngyilkosság.** Egy tekintélyes biharmegyei család sarja vetett véget életének tegnapelőtt este. A szánalomra méltó fiatal ember *Toperczer* Géza volt, kit eszelőssége miatt városunkban általánosságban mindenki ismert. A 18 éves fiatal ember foglalkozás nélkül volt s a városi fiatalság könyörületéből és a várostól minden hónapban kapott 6 korona segélyből tartotta fenn magát. Mig szülei éltek gimnáziumba járt, azonban onnan megszökött. Szülei halála után a fiatal ember idegessége még nagyobb fokban lépett fel és mintegy hatév óta valósággal megfosztotta józan gondolkozásától. A szerencsétlen fiatal ember tegnapelőtt este fölment a Pannoniába és ott a második emeleten a 30-as szoba ajtajában magát egy 7 miliméteres revolverrel halántékon lőtte, a lövés zajára kiszaladtak a szálló vendégei és azonnal orvosért küldtek. Dr Mayer városi tiszti orvos csakhamar megjelent a szinhelyen, azonban már csak a beállott halált konstatálhatta. A mentők a holttestet bevitték a halottas házba s a magát orvosnövendéknek tituláló szerencsétlen fiu hozzátartozóival levélben hátrahagyott kérelmére tudatták az esetet.

* **Rendőri hirek.** Somogyi József nagyváradi születésü 15 éves városi árvaházi növendék, aki mint lakatos tanoncz a városi villamos mü gépházában volt alkalmazva, még szombaton délben a telepről azzal távozot el, hogy ebédelni megy, de sem a telepre, sem az árvaházba vissza nem tért. Körözése minden irányban elrendeltetett.— Lőwy Bernáthné bejelentette, hogy József nevü 12 éves tanuló fia tegnap délelőtt hazulról elment s azóta vissza nem tért. Ennek is körözését elrendelték.— Erdős János volt városi végrehajtó vasárnap éjjel ittas állapotban a járókelőket az utczán revolverrel fenyegette. K. Nagy István rendőri őrszem nevezettet lefegyeverezte és haza kisérte.

* **Időjelzés.** A magyar királyi központi meteorologiai intézet időjelzése október 31-ére: enyhe, vagy kevés csapadék.

—

x **Középessy-kolon.** *Antaifiné* az ev. ref. internátus balettmesternője tisztelettel tudatja, hogy a nagyságos Középessy Kálmánné urasszony védnöksége alatt álló zártkörü kolon november hó 9-én veszi kezdetét, hol csak a meghivottak vehetnek részt. November hó 6 án pedig a téli nagy nagy colont nyitja meg szinte 3 hóra terjedő tanitással, saját táncz intézetében Körözs utcza 1-ső szám, hol a a beiratások egész nap eszközöltetnek. Az oktatás a legujabb módszer alapján történik különös tekintettel az uj boston valczerre valamint az összes legujabb divatu tánczokra. Külün boston kurzus és boston órák. Kellő tanerőkről gondoskodva van.

x **Divatkellékek, szőnyegek** beszerzésére ajánljuk olvasóink figyelmébe *Czillér Imre* jóhirnevü s előnyösen ismert kereskedő nagyáruházát, Olaszi Fő-utcza. (Fiók üzlet Szt-László-tér.) Bővebb felvilágositást a czég lapunk mai számában közölt hirdetése nyujt.

x **A Lloyd kávéház** kellemes helyiségében ma, kedden este *Dula Miklós* elsőrendü czigányzenekara hangversenyez. Jó italok

és figyelmes kiszolgálásról gondoskodva, szives pártfogást kér tisztelettel: *Kurtág Dezső* kávés.

Nyilatkozat.

Czégem jó hirnevének megtartása czéljából kötelességem kijelenteni, hogy czipő készletemet nem a helybeli czipőgyárból, hanem kizárólag szakavatott elsőrangu budapesti czipészektől és **I. Siegle & Co. Chikagói** (Amerika) czipő gyárból szereztem be.

REICHARD ÁRUHÁZA.

A »**Progress**« védjegygyel ellátott czipők egyedüli raktára. 1359.

x **A Bary-kolon megnyitása**. *Kovács* Tivadar balletmester ez uton értesiti az érdeklődőket, hogy a nagys. Bary Józsefné védnöksége alatt álló kezdő gyermek-kolon nov. 4-én, mig a felnőttek gyakorló kolonja nov. 11-én veszi kezdetét a Zöldfa nagytermében. — Értekezhetni ez iránt Kovács Tivadar balletmester lakásán is: Damjanich-utcza 1. sz. a., azonkivül a Zöldfában estenkint 5—9 óra között.

SZINHÁZ.

Heti müsor.

Kedd: Kati néni (vigjáték ujdonság B.)
Szerda: Halottak estéje (szinmü C.)
Csütörtök: Kati néni (A:)
Péntek: Csepürágók (B.)
Szombat: Kati néni (C.)

Csepürágók.

Nagyvárad speciális kedvencz darabja ez az operett; nem csoda, ha vasárnap esti repriseén nagyszámu közönség vett részt és tapsolt a régi lelkesedéssel, a réginél sokkal gyengébb előadásnak is.

Nem valljuk azt az elvet, hogy egy szerepet csak egyfélekép lehet játszani. Az egyéni felfogás önállóságát mindenkor elismeréssel, sőt dicsérettel fogadjuk, amint pl. Horváthnak önálló János vitézét mi emeltük ki dicsérettel először. Csak egy felfogást üldözünk: a rosszat, amelyik a szerep hatását csak csökkenteni tudja.

Kezdjük *Simon* Mariskán (Adalaide). Nem vártuk tőle, hogy Benkő Jolán kedves, nagymamás bohózkodásait el tudja találni s épp azért valami komikusan erélyes igazgatónét vártunk tőle. Azok a bakkecske-ugrándozások azonban, amelyekkel kirukkolt, minden várakozást felülmultak s minden jó izlésen alul maradtak. Csodáljuk, hogy eddigi sikerei után ilyen szánalmasan kompromittálta a tehetségét.

Bárdos Irma (Marionne) a csinos külső megjelenésre fektetett sulyt, egyébként hangjával spórolt, játékában pedig Marionne szobaleány-stilusát (amint Pogány Janka oly pompásan eltalált) elejtette s igy lemondott minden igényről nagyobb sikerre.

Aradi Aranka a kosztümökkel spórolt és sehol sem vett az illető felvonásnak megfelelő öltözéket, kivéve a III ikat. Hiányzott játékából Suzanne naivsága; egy világ fájdalmas, mélabus hölgy benyomását tette. Éneke egyedül volt csinos, de duettekben és terzettekben az is gyengének bizonyult.

Az meg egyenesen szegénységi bizonyitvány, hogy Dési volt pompás alakitásával — Bombay lépett fel. No ez már csakugyan bomba módra hatott. Lapos, esetlen, idomtalan alakitása mellett csakugyan csodáltuk Verő Janka grófnőt, hogy Krasznayt ott hagyta érte.

Székelynek őszinte részvét. Nem neki való a szerep, nem is vártunk tőle sokat s ebben a várakozásban nem csalódtunk. Nem csoda, ha rosszul érezte magát láthatóan kitömött trikóban. Éneke igen szép volt, de a játékán látszott, hogy önmagát csufolja.

Egyetlen, aki az uj szereplők közül sikert aratott, *Palásthy*. A bohócz szerepének alaphangulatát pompásan visszaadta s nem egy eredeti, igen ügyes vonással szinezte. Perszc, szokásos mozdulatai itt sem maradtak el, de az sem érzéves játéka, sem szép ének sikeréből nem ront le.

Jó ujdonság volt az uj, igen szép tánczbetét (B. Horváth Irma, Lengyel Margit és Klári, Zách Terka), valamint a szines, változatos uj csoportok, ügyes rendezés.

A régiek, Bognár és Krasznay most is remekeltek; ezt elég róluk följegyezni, az elismerést megadta az egész közönség.

Dr. K. A.

Az aranyvirág tegnapi előadásának főérdekességét a szinház szerződtetendő baritonistájának, *Oláh* Gyulának vendégföllépte képezte. Rendkivül szimpatikus megjelenésü, ügyes szinész, kifejező játékkal, ami pedig az énekét illeti, valóban hiányt pótolna a szintársulatnál, mert ő lenne az egyetlen énekes, aki énekelni tud. Hangja lágy, iskolázott s bár gyengébb, mint Székelyé, de sokkal kellemesebb. Hangkaraktere egyébként tenor-bariton. Ismételjük, szerződtetése nemcsak nyereség a társulatra, hanem szükséges is.

A többi szereplők közül Palásthyról és Tihanyiról csak azt jegyezhetjük meg, hogy a mely darabban ők fellépnek, annak a sikere biztos és a közönség is biztos lehet, hogy jól fog mulatni. Gerlaky tüzes táncza, Bárdos Irma csinos éneke is tetszett.

Igazságszolgáltatás.

A mezőtelki legelőviszály.

Ismeretes, hiszen a lapokban is éles vita tárgya volt tavaly nyáron az a viszály, amely a mezőtelki ref. lelkész, *Nánássy* Imre és hivei közt kitört. A viszályt a lelkész kezdte azzal, hogy kihasitotta á papi legelőt az addig közösen használt községi legelőből. A hivek azonban a lelkészt rövid uton, karhatalommal gátolták meg abban, hogy a legelőt kihasitsa s igy a közlegelőt megcsonkitván, értékét csökkentse.

Aztán elkeseredett harcz indult meg; a hivek nem voltak megelégedve lelkészükkel s egész sor fegyelmi ok miatt kérték ellene a fegyelmi eljárás megindítását. Hiába. Az egyfőhatóság még csak bizonyitást sem engedett meg a vádpontokra vonatkozólag.

A lelkész viszont polgári biróság előtt kivánta a legelőre vonatkozó vélt igényeit érvényisiteni s beperelte saját hiveit, követelvén tőlük a legelő kihasitásán kivül jókora summa »elvont hasznot« is.

A község lakosai érdeküket képviseletét dr *Krüger* Aladár ügyvédre bizták s hosszas, bonyolult eljárás indult meg. A bizonyitás visszanyult az urbéri rendezés idejére s a község legidősebb lakosait, az urbéri rendezés szemtanuit hallgatták ki részletesen.

A napokban hozta meg a törvényszék ebben az ügyben az itéletet. *A lelkészt elutasitotta keresetével* s ezzel a legelő közös használatát törvényesnek jelentette ki. Az itélet terjedelmes éles jogászi elmére valló indokolása az alperesi okoskodást fogadta el s dr *Szegedy* Lajos biró kiváló munkája.

Remélhetőleg ezek után a lelkész rajta lesz, hogy a béke a községben tartós, állandó legyen.

ZENE.

Weston Willy Magyváradon. A hét müvészi eseménye *Weston* Willy nagyhirü Wagner interpretator zongoramüvész egyetlen Wagner estéje lesz, mely ma este a Kereskedelmi Csarnok nagytermében fog lefolyni. A müvész és dr *Fodor* Oszkárné, a nagyérdekü hangverseny másik szereplője, ki operaáriákat és dalokat fog előadni, megérkezett városunkba, a melynek zeneértő közönsége bizonyára teljes számban fog a mai Wagner estén megjelenni. Jegyek kaphatók Vidor Manó könyv és papirkereskedésében és este a pénztárnál.

MULATSÁG.

Dalestély a Kossuth-szobor javára. Az ujvárosi református énekkar vasárnapi dalestélye a Zöldfa disztermébe sikert váltott ki ugy erkölcsi, mint anyagi tekintetben. A hatszámu müsorból külön ki kell emelnünk *Adorján* Emil dr distingvált, tömör hazafias beszédét, valamint *Várady* István szimpatikus, szép szavalatát. Az énekkar számairól ugyszintén a többi közreműködő jóindulatu igyekvéséről is csak elismerőleg szólhatunk. A karvezetés *Gerencsér* Józsefet dicsérte. Müsor után tácz következett, mely a késő éjjeli órákba nyult.

TÁVIRATOK.

A válság.

Budapest, okt. 30. (Saját tud. táv.) *Prónay* Dezső báró ma *Fazekas* főjegyzőt kereste Pestvármegye székházán. A főjegyző az uj pestmegyei főispánnal, Tahyval tárgyalt a főispáni hivatalban. Prónay, mint a 65-ös bizottság elnöke keményen rászólt Fazekasra, hogy tegye kötelességét, vegye magához a hivatal kulcsait s addig be ne bocsássa a főispánt, amig esküt nem tesz. Erre kiment Prónayval Fazekas s az ajtót *bezárták*. Tahy főispán is bentmaradt, csak akkor eresztették ki, amikor megfogadta, hogy addig meg nem jelenik a megyeházán, amig fel nem esküdött. — *Nagy* László uj szatmármegyei főispánt november 6-án iktatják be. — *Cseresznyés* rendőrkapitány hirlapilag tiltakozik ellene, mintha csanádi főispánná nevezznék ki. — Temesvár közgyülése nagy többséggel tudomásul vette a kormányprogrammot. — Hir szerint az *uj vá-*

lasztások a kormány taktikai eszközei közt nincsenek.

Szápáry fiumei kormányzót a király ma husonöt perczig tartó kihallgatáson fogadta kegyesen. Sok kérdést intézett hozzá. A kormányzó november 2-án utazik le Fiuméba. Nyilván azért halottak napján, hogy dokumentálja: a kormány halva született. Fiume képviseletét hir szerint, nem fogják mostanában egybehivni. A szabadelvüpártkörben Tisza egy órás beszédet mondott. Hangsulyozta, hogy ami a kormányprogrammban uj, az nem jó, ami jó, nem uj. A nagyfoku naivitás a programmban mentőhorgonyt látni, amely a közhangulatnak uj irányt ad s azt eltériti a nemzeti aspirácziótól. Kritizálja a választói reformot. Itt azonban helytelen irányba téved. Azt mondja, hogy ennek az aberrácziónak oka a leszállitott czenzus. A legprononszirozottabb obstruktorokat az igen leszállitott czenzusu kuriák küldötték a Házba a kormánytól függetlenek, vele szolidaritást nem vállalnak, programmja meggyőződésükkel ellenkezik, ezért ellenzékbe mennek át. Dániel és Erdélyi Fejérváry érdekében buzgólkodtak.

Tisza határozati javaslatát az ellenzéki politikát illetőleg elfogadták Négy kilépés várható, *Jelöltjeink*: *Szüts*, *Károlyi* György gróf, *Gajáry*, *Dési* Géza. — A vezérbizottság holnapi ülésén, ha Kossuth egészségi állapota nem engedné meg, *Bánffy* elnököl. Kossuth azonban már egészen jól érzi magát. — Holnap felel a koalicziò a kormányprogrammra. Manifesztumot bocsájt ki. Vagy mindjárt a holnapi ülésből kifolyólag, vagy az egész ellenzéki blak hozzászólása után. — A vezérek most minden vasárnap gyüléseket tartanak az országban. November ötödikén Makón kezdik a Justh arczképét leleplező ünnepélylyel kapcsolatban.

Az orosz forradalom.

Budapest, október 30. (Saját tud. táv.) Az orosz forradalom hullámai veszedelmes magasságra csapnak. Rigában a székesegyház körül véres összeütközés volt. Délután 6-kor rálőttek a katonaságra. Ki fogják hirdetni az ostromállapotot. Pétervárott elhatározták a fegyveres fölkelést. Hir szerint november 3-án proklamálják az alkotmányt. Odesszában is megtámadták a katonákat, akik sok polgárt lelőttek. A czári családnak a német császári házzal rokon tagjai Németországba menekülnek.

NYILTTER.*

Waldmann Béla dr.

szemorvos, lakását

Fő-utcza 10. sz. Stern-palotába

1361 *helyezte át.*

* E rovat alatt közlöttekért nem vállal felelőséget a Szerk.

Válasz

a Reichard-czégnek a tegnapi lapokban közzétett nyilatkozata azon részével, mely állitásával a közönség megtévesztését célozza, a hatóság fog foglalkozni, mivel mi erre vonatkozólag a feljelen'ést megtettük, azonban a nyilatkozatnak azon tétele mintha »czipőgyárunk készitményeinek forgalomba hozása czégének jó hirnevét veszélyeztetné« oly rágalom, mely mindenkiben — ki a helybeli iparral szemben rosszakaratulag nem elfogult — méltó megbotránkozást kell hogy keltsen, annál inkább, mert köztudomásu, hogy czipgyárunk immár 373 kisiparost és szakmunkást foglalkoztat állandóan, szakszerüen berendezett tanonczképző internátust tart fenn és készitményeink nemcsak czégünknek, de városunk és hazánk iparának — sőt hazánk határain tul is — becsületet, elismerést és hirnevet szerzett.

Amidőn tehát a Reichard czég nyilatkozatát a nagyközönség elbirálása végett teljes szövegében alant reprodukáljuk — méltán tarthatunk igényt arra, hogy ily önző érdekből fakadó megtámadással szemben — a nagyérdemü közönség osztatlan szimpátiáját iparvállalatunk részére biztositsuk.

Első nagyváradi czipő és csizmagyár

Moskovits Farkas és társa.

Nyilatkozat.!

Czégem jó hirnevének megtartása czéljából kötelességem kijelenteni, hogy czipő készletemet *nem a helybeli czipőgyárból*, hanem kizárólag elsőrangu szakavatott budapesti czipészektől és I. Siegle & Co Chikágói (Amerika) czipő-gyárból szereztem be. Reichard áruháza. A Progress védjegygyel ellátott czipők egyedüli raktára.

Dr. Imrik Gusztáv

ügyvédi irodájával

Fő-utcza 10. sz. Stern-palotába

átköltözött. 1360.

A helybeli Reichard czég egy nyilatkozatában azt állitja, hogy czége jó hirnevének megtartása érdekében kötelességének tartja kijelenteni, hogy a raktárában nem tart olyan czipőt, mely a helybeli czipőgyárban készült.

Mivel ezen kijelentés hivatva van arra, hogy a nagyközönségben azon tudatot érlelje, hogy a helybeli czipőgyár munkásai egy jó üzlet hirnevének megfelelő munkát előállitani nem tudnak és igy végered.ményében odavezethet, hogy a nagyközönség az általunk készitett munka iránt bizalommal nem fog viseltetni és igy munkánktól és életfentartásunktól megfosztódhatunk, — szükségesnek és egszisztenciánk érdekében igazán el mulaszthatlan kötelességünknek tartjuk a nagyérdemü közönséget tájékozni a felől, hogy mi mind, kik a helybeli czipőgyárban dolgozunk — kivételnélkül — a czipészipart kitanult, szabadulási bizonyitványnyal biró, képzett szakmunkások vagyunk és képesnek érezzük magunkat arra, hogy bármily oly czipőt, mint Chicagoban csinálnak, mi is megcsinálunk.

Miután ma megkisérlettük ezen felvilágositásunkat a nyilatkozó czégnek személyesen tudtára adni, ki azonban békés szándéku tellépésünket gyalázó szavak kiséretében durván visszautasitotta, ez uton fordulunk a nagyközönséghez, kérve, hogy képességünket ne a nyilatkozó czég reklámja szerint birálja el.

Végül, mint elszomoritó jelenséget konstatáljuk, hogy akad helybeli czég, ki nem átalja azzal hivalkodni, hogy külföldről hoz be czipőt és árusit, holott hazánkban sok ezer munkás kéz hever parlagon, sok ezer munkás kénytelen — munka hiányában — a nyomor elől — a nagytengeren tulra kivándorolni. Az ily kereskedő igazán megérdemli az amerikai polgárok pártfogását. Nagyvárad, 1905. október 30. Szerkesztő urnak hálás hivei: Máthé Lajos, Kelemen György, Gebei Gyula, Schwarcz Ferencz, Németh János, Balogh István, Keresztúri István, Papp Ferencz, Égeni János, Balogh Márton, Nagy Dániel, Deák Sándor az összes munkásság nevében.

Ragályos betegségektől,

mint **typhus, cholera**

megkiméltettek azok, akik közönséges ivóviz helyett a bacteriummentes MOHAI

ÁGNES-

vizzel éltek.

Sz. 29/1092.
M. k. áll. bacteriologiai intézet
Budapesten.

Nem kevésbbé jellemző a forrás kitünő tulajdonságai egyikért a tisztaságára nézve az 1902. febr. 18-án megejtett bacteriologiai vizsgálatról alkotott vélemény, mely szó szerint a következő.

Az előrebocsájtott vizsgálati eredmény tanusága szerint a *mohai Ágnes-forrás vize bacteriologiai szempontból nagyon tiszta és kifogástalan.*

Budapesten, 1902. febr. 18.

Dr. Preisz Hugó s. k.
a m. kir. állami bacteriologiai intézet vezetője, ny. r. tanár.

Főraktár: **Kiss Károly** czégnél.

BUTOR-IPARTELEP

Nagyvárad, Szent László tér
RIMANÓCZY-HÁZ. Holdas templom mellett.
Telefonszám az egész megyére 584.

Tisztelettel tudatom a n. é. közönséggel, hogy

butor

nagyraktáramban

modern szalon-, ebédlő-, háló- és fürdőberendezések, valamint mindennemü **tükör, réz- és vasbutorok** a lehető legszolidabb árszámitás mellett a **legszebb kivitelben** szerezhetők be.

Saját műhelyemben

személyes felügyeletem mellett készülnek minden e szakmába vágó **asztalos, kárpitos** és **diszitő** stb. **munkák, javitások** a legjutányosabb árszámitás mellett.

Tisztelettel

Büchler Márton.

Értesitès!

Van szerencsém értesiteni a n. é. közönséget, hogy a Nagy Teleky-u. 426. sz. házamtól saját termésü, jól kezelt, kiváló minőségü boraimat kismértékben, nyilt edények és zárt palaczkokban kimérem.

1 liter ujbor 28 kr.
1 » óbor 32 »

Eladásra kerül továbbá 2000 drb két éves, 1 méter magas, mintegy 12 kiváló faju franczia baraczkcsemete, ára darabonkint 40 kr.

Kiváló tisztelettel:

Jelinek Ferencz.

KÖZGAZDASÁG.

A margittai lókiállitás.

Folyó hó 29 én tartotta meg a megye gazdasági egyesület a földmivelésügyi miniszterium anyagi támogatásával, évenként rendeztetni szokott állatkiállitását.

A kiállitás helyéül az év folyamán Margitta városát jelölte meg az egyesület, hol jelenleg csupán csak lódijazást rendezett.

Az érdekes lódijazáson, mely egyben katonai lóvásárlással is volt egybekötve tekintélyes számu közönség vett részt.

Ott voltak *Olasz* Elemér földbirtokos a vármegyei lótenyésztési bizottság elnök; a szegedi 2. számu lóavató bizottság részéről *Jekey* Alajos alezredes, *Vezkovits* Viktor százados, *Klein* Félix Bódog főállatorvos; a debreczeni ménesparancsnokság képviseletében *Dőry* László méntelepi kapitány (Szatmár), *Nyisztor* Alajos járási főszolgabiró, Darabánt Endre és Bieliczky Vilmos szolgabirák; Margitta város s a környékbeli községek jegyzői, s előljáróságai; Kiss Miklós (Éradony), Benitz István (Tóti), Lichtmann Ferencz (Monospetri), Schwartz Sándor (Micske), Mandel Benő (Királyi), Steiner Lajos (Széplak) földbirtokosok; Weingärtner Andor a megyei gazdasági egyesület titkára, Pósfay Sándor m. kir. h. gazdasági szaktanár, Gallovits Lajos birtokos; sok kisgazda s még számosan.

A kiállitást délelőtt 9 órakor rövid beszéd kiséretében *Olasz* Elemér lótenyész bizottsági elnök nyitotta meg.

Ezután következett a biráló bizottság megalakitása, melynek tagjai lettek: Olasz Elemér elnöklete alatt, Jekey alezredes, Dőry kapitány, Klein főorvos, Kiss és Gallovita birtokosok, Weingärtner titkár.

Kiállitási dijak mind államiak voltak; melyeket a földmivelésügyi miniszterium adományozott.

Dijaztattak, a biharmegyei kirtokosok, illetve kisgazdák tulajdonában levő csikós kanczák; 3—4 éves, 2 és 1 éves kancza csikók, melyek közül kivált az utóbbi három csoport ben voltak szép egyedek találhatók.

Pénzdijat csak kis birtokosok nyertek. Nagy birtokosok állatai dicsérő oklevéllel tüntettettek ki.

Felhajtás, daczára a vidéken uralkodott hetes esőknek, mely az utakat szinte járhatatlanná tette, elég tekintélyes volt s kerek számban egyszáz darabra tehető.

A kiállitáson Székelyhid, Margitta, Felső-Ábrány, Királyi, Tóti, Bártfalva, Bályok, Széplak, Genyéte, Kécz, Albis, Éradony, Szalacs, Bihar-Diószeg, Vajda és Gáborján községek lóanyaga lett bemutatva.

Dijazásra előállittatott: Anyakancza 20 drb., 3—4 éves kanczasikó 19 drb., 2 éves kanczacsikó 18 drb., 1 éves kanczacsikó 15 drb. Összesen: 72 drb.

Ezek közül dijaztattak:

Csikóskanczák.

1. dij 100 kor. idb. Várday Sándor diószeghi lakos »Szárcsa« nevü 4 é. s. p. k. 2. dij 80 kor. Balogh Lajos vajdai lakos »Ilka« nevü 4 é. s. k. 3. dij 60 kor. Kállay N. Lajos tóti-i lakos »Tilda« 4 é. deres k. 4. dij 44 kor. Kovács Imre székelyhidi lakos »Szikra« nevü 6 é. p. k.

Dicsérő oklevelet nyert: Ernszt Péter földbirtokos Felső-Abrány, Kalászostanya. Bemumatott szép collectioért.

3—4 éves kanczacsikók.

1. dij 80 kor. Sz. Gombos Dávid gáborjáni lakos »Badár« nevü 3. é. sárga k. 2. dij 60 kor. F. Hermann Mihály bályoki lakos »Vilma« nevü 4 é s. p. k. 3. dij 50 kor. Szőrös Mihály vajdai lakos «Vilma« nevü 4 é. s. p. k. 4. dij 30 kor. Szongod Béla genyétei lakos »Ilka« nevü 3 é. sárga k.

2 éves kancza csikók.

1. dij 70 kor. Oláh Károly hegyközszentmiklósi lakos »Lujza« nevü 2 é. p. k. 2. dij 50 kor. Gahér Mihály plebános, széplaki lakos 2 é. sárga k. 3. dij 30 kor. Tolnay István bihardiószegi lakos »Lujza« nevü 2 é. fekete k. 4. dij 20 kor. Palatics Béla bártfalvai lakos »Contes« 2 é. sárga k.

1 éves kancza csikók.

1. dij 60 kor. Pete János albisi lakos »Vilma« nevü 1 é. p. k. 2. dij 40 kor. Ifj. Várday Sándor diószegi lakos »Badar« nevü 1 é. s. k. 3. dij 20 kor. Nagy Sándor diószegi lakos »Tilos« 1 é. s. k. 4. dij 10 kor. Pete János albisi lakos »Eta« 1 é. s. k.

A biráló bizottság munkájának befejeztével, avató bizottság által a katonai szolgálatra alkalmas lovak vezettetettek elő s vétettek szemügyre. Tekintettel azonban az elővezetett csikók fiatal voltára, majd a tenyésztők által kért magas árakra, a katonai bizottság csak egy tenyésztőtől vásárolhatott, melyért 650 kor. árt fizetett.

A kiállitás berekesztésével a bizottság tagjai s a jutalmazottak a »Margit« vendéglőbe gyülekeztek, honnént a dijak kiosztása után, a délutáni órákban távoztak.

Nagyvárad, 1905. október 30.

Pósfay Sándor
m. kir. h. gazd. szaktanár.

A gabonatőzsde határideje.

Budapest, okt. 30.

Buza okt. — — — — —	16·38
Rozs okt.-re — — — —	13·16
Tengeri április 1906 — —	13·38
Zab ápr.-ra — — — —	13·16
Repcze aug.-ra — — — —	21·06

Értéktőzsde.

Budapest, okt. 30.

Osztrák hitelrészvény — — —	678·—
Magyar hitelrészvény — —	706·—
Leszámitoló bank — — —	499·—
Rimamurányi — — — —	548·—
Osztrák-m. államvasuti részvény	681·75
Közuti vasut — — — —	582·50
Városi villamos vasut — —	316·50

Hivatalos árfolyamok.

A budapesti áru- és értéktőzsde 1905 okt. 32-án.

Magyar aranyjáradék 4% — — —	114.25
Magyar koronajáradék 4—% — —	95·60
Magyar koronajáradék 3½% — —	86.55
Magyar földtehermentesitési kötvény 4%	95·50
Horváth-szlavon földtehermentesitési kötvény	97·75
Magyar nyeremény sorsjegy-kölcsön —	2·19
Tisza-szab. és szegedi sorsjegy-kölcsön —	160.—
Osztrák járadék papirban — — —	100·75
Osztrák járadék ezüstben — — —	100·70
Osztrák járadék aranyban — — —	119.—
Osztrák korona járadék — — —	100.—
1860. oszt. államsorsjegyek — — —	1·60
Osztrák-magyar bankrészvény — —	16·60
Magyar hitelbank részvény — — —	654·25
Osztrák hitelbank intézeti részvény —	673·25
Osztrák-magyar államvasuti részvény —	674.50
20 frankos arany (Napolendor) — —	19·12
Német birodalmi márka — — — —	117·45
London vista — — — — — —	240·30
Páris vista — — — — — —	95·55
20 márkás arany — — — — —	23.49

A szerkesztésért felelős:
Dr. VUCSKICS GYULA.

Megnyilt a Könyvkirály

Fő-utcza és Szaniszló-u. sarkán, (Stern-palota.)

100,000 kötet könyv az irodalom minden ágából.

Bámulatos olcsó árak!

Könyvek 5 krajczártól feljebb!

Szabad bemenet, — bárki megtekintheti.

Több ezer kötetből álló kath. theológiai könyvtár. 1362

Uj szücs-üzlet.

Van szerencsénk a n. é. közönség b. tudomására hozni, hogy **Fő-utcza 7.** szám alatt (az orsolya-zárdával szemben) a

Horváth-féle szücs-üzletet

áltvettük s azt a legmagasabb igényeknek is megfelelően a **legfinomabb szörme-árukk al berendeztük.**

Elvállalunk mindennemü **szücsmunkák elkészitését és átalakitását, valamint nyers vadbörök kikészitését is.**

Raktáron tartunk kész bundákat, szörme-kabátokat, colliert, muffokat, sapkákat.

Utazó bundák és lábzsákok

jutányos áron kölcsön is kaphatók.

Jó munkáról, szolid árakról és pontos kiszolgálásról biztositva, kérjük a n. é. közönség szives pártfogását. Kiváló tisztelettel

Zboray és Adler.

Köszvény- és rheumabetegeknek, 348

kik ezen betegségektől alaposan szabadulni akarnak, nem ajánlható eléggé a valódi Vilmos-féle köszvény és rheuma elleni vértiszitó tea. Készitője Wilhelm Ferencz gyógyszerész, cs. és kir. udvari szállitó Neunkirchen, Alsó-Ausztria; a párisi és mellbourtrnei kiállitásokon a legmagassab dijjal — arany éremmel — lett kitüntetve Kapható Franz Wilhelm, gyógyszerész, cs. és kir. udvari szállitónál Neunkirchen, Alsó-Ausztria, valamint a nevesebb gyógyszertárakban és drogueriákban.

OCASSION!

Átköltözés miatt a Rimanóczy-házban levő összes

czipők, kalapok, téliáruk, keztyük, harisnyák,

november 1-ig az összes gyári raktár, gyári áron alul elárusittatnak, melyre a nagyérdemű közönség figyelmét felhivjuk.

Tisztelettel: ***FÁBRY TESTVÉREK***

Nagyvárad város rendőrkapitányi hivatalától.

19331—1905 szám.

Hirdetmény.

Nagyvárad város rendőrkapitányi hivatala mint I. foku iparhatóság ezennel közhirré teszi, hogy az »Aurora aethergyár részvénytársaság« által felállitani szándékolt vegyészeti gyártelep, telepengedély-zése tárgyában folyó évi november hó 13-ik napjának délelőtti 11 órájára a Gilányi-utcza 11 számu házhoz helyszini tárgyalást tüzött ki, amely körülményről az érdekeltek oly figyelmeztetéssel értesittetnek, hogy esetleges kifogásaikat a helyszini tárgyalás alkalmával adják elő, mert a későbben teendő felszólamlások figyelembe vételnt nem fognak.

Nagyvárad, 1905. október 27.

Gerő,
r. főkapitány.

1364.

Kiadó lakás.

A Nagypiacz-téren, Mandel-féle házban 4 utczai szoba s a hozzá tartozó mellékhelyiségekből álló emeleti lakás ***1905 november 1-re kiadó.***

Értekezhetni a »Polgári takarékpénztárnál« Kossuth-utcza 4 szám. 11262

Legnagyobb kereskedelmi- és mű-kertészet az országban

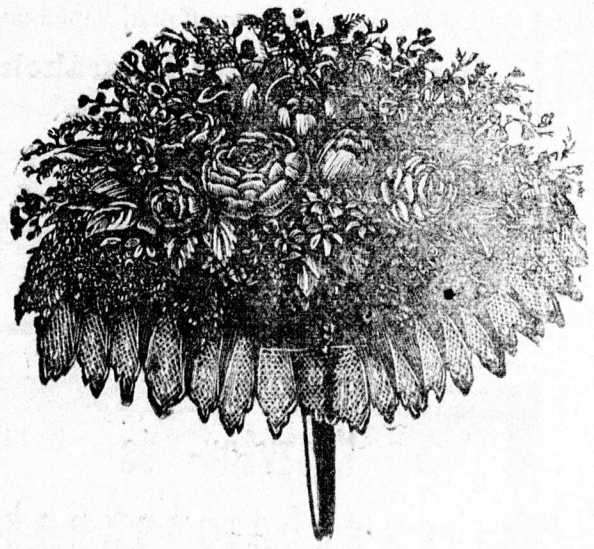
a nagyvárad-velenczei

Műkertészeti- és rózsa-telep.

Kertészeti-telep:
NAGYVÁRAD-VELENCZE, 194. SZÁM
Helyi és megyei telefon összeköttetés

Sürgöny-czim:
Műkertészeti-telep Nagyvárad

Virág-csarnok:
NAGYVÁRAD, FŐ-UTCZA (Bazár-épület.)
Telefon összeköttetés.

CSOKROK

menyasszonyi, koszoruleányi, báli vagy bármely alkalmi szép berlini papirtartóval 1 forinttól 3 forintig — Csokrok atlasztartóval 3 frt 50 krtól 6 frtig. — Csokrok a legfinomabb kivitelben, finom selyemtartókban, 8 forinttól 12 forintig, rózsa és Caméliákból, ami azelőtt 15 frttól egész 20 forintba került. — Csokrok a legnagyobb mintájuak, legujabb párisi minta szerint a legfinomabb selyem, csipke és atlasz tartókkal 18—25 forintig, ami ezelőtt 40 forintba került.

Élő virágokból: **Koszoruk**: igen szép, tartós zöldek és szép virágokból diszitve 1—3 forintig. — **Babérkoszoruk**: ovál vagy kerek alakban, igen szép virágokból diszitve 2—5—10 forintig. — **Ficus** és **Magnolia koszoruk**: a legnagyobb mintájuak, a legértékesebb és legfinomabb virágok és pálmalombokkal diszitve, szalag és aranyfelirással 10—25 forintig, ami ezelőtt 35—40 frtba került. A fentirt összes kertészeti tárgyak **müvirágból 20%-al olcsóbban készittetnek.**

Szöllő-oltványok:

Sima zöld oltvány Ripária portálison, a legkiválóbb borfajok 100 drb. 5 forint, 1000 darab 45 forint; a legkiválóbb csemegefajok 100 darab 8 forint. 1000 75 forint igen erős szép gyökeres 2 éves Riparia portálisra nemesitve, a legkiválóbb borfajok 100 drb. 12 frt. 1000 darab 100 forint. Csemege és lugos fajok, a legkiválóbb fajokból 100 drb. 16 frt. európai gyökeres borfajok 100 drb. 1 frt; csemege fajok 100 drb. 2 frt; 2 millióRiparia portalis sima I-ső osztályu 100 drb. 1 frt 20 kr., 1000 darab 10 frt II-od osztályu 100 drb. 60 kr. 1000 drb. 4 frt.; gyökeres I-ső osztályu 100 drb. 20 frt, II-od osztályu 100 drb. 12 frt. Riparia, Solonis és Monticola ugyancsak oly árban, mint a portalis.

Egyéb kertészeti czikkekről, valamint szőlő-oltványoról faj és árjegyzékkel ingyen és bérmentve szolgál, kiváló tisztelettel

Farkas József kereskedelmi mükertészete Nagy-Váradon.

Nyomatott a Szent László-nyomdában Nagyváradon.